

Obsah

Z BÁSNICKÝCH A PROZAICKÝCH JUVENÍLIÍ

Quid est veritas.....	7
Žalm 20. storočia.....	8
Fantastické historky.....	10
Rozprávka pre veľkých.....	11
Momentka.....	15
Úryvok z duše.....	15
Básnikova tragika.....	16
Vianočný sen.....	17
Tulácky verš.....	18
Miešanie farieb.....	19
Večer na nábreží.....	20
Polnoc v meste.....	21
Nápis do pamätníka.....	22
Nové krédo.....	22
Jarou priviate.....	23
Opona.....	24
Pohreb dekabristu.....	25
Detail z Bratislavy.....	27
Spomienky z Lúčnice.....	27

Z LYRICKEJ TVORBY

Chlapec maľuje dúhu.....	31
„Predstupujem v rozpakoch...“.....	32
Chlapec.....	32
Večer po práci.....	33
Ranná omša.....	34
Z jarného náčrtníka.....	35
Až pôjde tento vlak.....	36
Hra v karty.....	38

Zbohom, pán Baudelaire.....	40
Vizionár.....	41
Nočná smena v bani.....	43
Meno.....	44
Verše hnevu.....	45
Fragment.....	46
Tichá noc.....	47
Po všetkom.....	53
Sen.....	54
Pieseň o lienke.....	55
Teraz je máj.....	56
Kratučké zastavenie.....	58
Verš o pomníkoch padlým a o iných trápnych veciach.....	58
Berlínske leto.....	62
Vianoce 1951.....	64
* * * (<i>Až sa raz potopí s posádkou svojho smútku...</i>).....	76
List matke.....	76
Večerný zvon.....	77
Výkrik.....	78
Nápis.....	79
Na dne nádoby.....	79
Popevok.....	82
Ešte.....	83
Dve balady za pokoj Sergeja Jesenina.....	84
Kontemplácia.....	86
Chlapec maľuje dúhu.....	94
Až dozrieme.....	95
I	
Ľudstvo.....	96
Verš.....	96
Chryzantémy.....	97
Žena.....	98
Rozlúčenie.....	98
Ťažká hodinka.....	99
Balada jesenná.....	99

Za starou mamou.....	100
Cestou z pohrebu.....	101
Básnik.....	102
Modlitba za milú.....	103
Na chotári malá jeseň sedí.....	103
Príhody.....	104
Rakvy z Vietnamu.....	107
Hlad v Ázii.....	110
Konvoj pre Kóreu.....	111
Kórejské koledy.....	112
Monológ v lazarete.....	114
Básnik.....	117
Verše.....	118
Pesnička.....	119
II	
Novembrová.....	120
O láske.....	121
Neskorá jeseň.....	122
Nemusiš.....	122
Pieseň s jarabinou.....	123
Leto.....	124
Vyznanie.....	126
List jednej žene.....	126
Stretnutie na Ringstrasse.....	132
Wernigerode.....	132
Básnik vo väzení.....	133
Materstvo.....	134
Večer na Ďumbieri.....	135
Ohník na hrebeni.....	137
Október.....	138
Vyznanie lásky.....	139
Katreny.....	141
Otec.....	142
Pieseň o tkáčke.....	144
Genézis.....	145
Dve jarné básne.....	148

V zemi nikoho.....	151
Ticho pred básňou.....	152
Vernosť.....	152
Je ticho už.....	153
Chvilka s radosťou.....	153
Alebo.....	154
ísť domov.....	154
V októbri slnečnom.....	155
Slová.....	156
Čajka na vlnách.....	156
Večer.....	157
Pišťalka.....	158
Poetiky.....	158
Štetec.....	160
Smrť.....	161
Človek.....	162
Príliš zavčasu.....	162
Iba mlčať...?.....	163
Prútený kôš.....	163
Vrásky.....	164
Zimný strom.....	164
V zemi nikoho.....	165
Odkaz.....	165
A dnes.....	166
Zvony.....	167
I	
Zvony.....	168
Krajina detstva.....	168
Abeceda.....	169
Jarná hlina.....	170
Sená.....	170
Kosec.....	171
Trojka.....	171
Furmani.....	172
Starenka na dreve.....	172
Brzdy.....	173

Matka.....	173
Polička v horách.....	174
Žatva.....	175
Príslovia.....	175
Staroba.....	176
Čas a zrkadlo.....	176
Rodisko.....	177
Balady za dušu zvierat.....	177
Zemiaky.....	178
Človek.....	179
Jesenná hlina.....	179
Nádoby.....	180
Vrchári.....	180
Pamäť.....	181
Okno.....	181
II	
Zvony.....	182
Pod zvonom.....	183
Snímanie z kríža.....	183
Len tak.....	184
Cesta.....	185
Michelangelo.....	185
Oféliin pohreb.....	186
Skús, hovor z prapočiatku.....	186
Božia muka.....	187
Krása.....	188
Studňa.....	189
Šťastie.....	190
Dialóg na každý deň.....	190
Čo je básneň.....	191
Smrť.....	191
Sloboda.....	192
Bolest'.....	192
Múdrosť.....	193
Ivan Krasko.....	193
Volajú nás.....	194
Čas prázdna.....	194

Úcta, strach?.....	195
Poézia.....	195
Tak.....	196
Údel.....	197
Zvony detstva.....	197
Ľudia v horách.....	199
Stôl chudobných.....	209
*** (<i>V jaskynke pamäti sviati večné svetlo.</i>).....	210
Stôl chudobných.....	210
Križ obilia.....	211
A každý deň	
Hľadanie obrazu.....	212
A každý deň.....	213
Marec.....	214
Poľná cesta.....	214
Predjarie.....	215
Modlitba za úrodu.....	215
Prvý jarný deň.....	216
Žena v poli.....	217
Muž v poli.....	217
Tesári.....	218
Volky.....	219
Vápno.....	219
Pieta.....	220
Pod nošou sena.....	221
Odpočinok.....	221
Starci.....	222
Deti a starci.....	222
Vozy so senom.....	223
Klasy.....	224
Ovos.....	224
Obilie dozrieva.....	225
Október.....	225
Snopy.....	226

Prosté a ťažké	
Hudba pod ľadom.....	227
Prosté a ťažké ako príslovia.....	227
Kúkol'.....	228
Sluhovský plač.....	228
Plebejský žalm.....	229
Chudobné lovenie rýb.....	230
Sú cesty.....	231
Chlieb náš.....	231
Povala.....	232
Ľan na rubáš.....	233
Olovrant.....	234
Obsah kruhu.....	234
Dejepis.....	235
Čas odchodov	
Čas odchodov.....	236
Však múdrosť nie.....	236
Jesenný pluh.....	237
Hrozná.....	238
Babie leto.....	239
Ráno s pastierom.....	239
Jesenné stádo.....	240
Cesta.....	240
A to je pravda.....	241
Slovensko, zbohom.....	242
* * * (<i>V jaskynke pamäti svieti večné svetlo.</i>).....	243
Hudba tvarov.....	245
Odklíňanie tvaru.....	246
Tuha.....	246
Nad prázdny m plátnom.....	247
Ruka.....	247
Prvé akty.....	248
Naboso.....	249
Autodafé.....	249
Dokiaľ som býval dieťaťom.....	250

Jablko.....	250
Oni.....	251
Iné, nie inak.....	252
Spomienka na more.....	252
Maliarov Otčenáš.....	253
Zaspievať mýtus.....	253
Krajina z vlaku.....	254
Podvečer.....	255
Levoča.....	256
Mestá.....	256
Meluzína.....	257
Kohúty.....	257
Iba maliar.....	258
Potichu.....	260
Komediantka.....	260
Ružomberok a ja.....	261
Záznamy.....	262
Skica.....	263
Dlhá pesnička.....	263
Láska prostých.....	264
Selanky.....	264
Súmrak.....	265
Fullove kvety.....	266
Akt.....	266
Kolorované.....	267
Farba.....	268
Zátišie.....	268
Nakoniec ešte.....	269
Kvety Fullovi.....	270
A čo je krása?.....	270
Óda na radosť.....	273
Murárska balada.....	287
Neskorý autoportrét.....	297
Mrkanička.....	298

Šepotala mi.....	298
Dozrievanie.....	299
Pieseň mŕtveho vtáčaťa.....	299
Viera, dcérka času.....	300
Útek do Egypta.....	301
Hodina rozhodnutia.....	301
A nech.....	302
Noc moci.....	303
Ibaže sú deti.....	304
Deti.....	305
Dcérka I.....	305
Pán Björnson.....	306
Bradlo 1990.....	307
Opitý koráb.....	308
Nuž čo.....	309
Akoby.....	309
Vek rozumu.....	310
Jóbova samomluva.....	310
Čas spomienok.....	311
Teraz.....	311
Nezrozumiteľný.....	312
Koleso.....	313
Piata, ekologická.....	313
Cestou do mesta AIDS.....	314
Slová.....	315
Básnik.....	315
Osud svedkov.....	315
Hľadanie rodiča.....	316
Z Prísloví.....	317
E. M. Š.....	318
Hodiny spevu.....	319
Kde.....	319
Básni.....	320
Mamina koleda.....	320
V tichu pred básňou.....	321
Dcérka II.....	321
Krik divých husí.....	322

Také dni.....	323
Kratučký príbeh.....	323
Čo s tým?.....	323
Smrť Leva Nikolajeviča.....	324
Len skrze nich.....	324
Nepatrné rekviem.....	325
Tri jesenné.....	325
Na konci básne.....	327
Chotárne studničky.....	327
Exegi monumentum.....	328
Dedinský cmier.....	328
Umenie.....	329
Krištáľová modrá soľnička.....	330
Opäť.....	330
DcérkalII.....	331
Vlasy.....	331
Po tom.....	332
Neskorý autoportrét.....	332
Čas plachých otázok.....	333
Svedectvá	
Mimochodom.....	334
Horké svedectvá.....	335
Labyrint sveta.....	335
Podtatranský splín.....	336
Spor básne s jarnou oblohou.....	337
Detská etuda.....	339
Nový starý hlad.....	340
C'est la guerre.....	340
Žalmy 1.....	341
Kentauri.....	342
Svedkova obhajoba.....	342
Zapisovateľ storočia.....	343
Predpokladané odchody.....	344
Metamorfózy.....	345
Stará pohľadnica Janovi Skácelovi.....	346
Husle.....	347

Hráč Božej dychovky.....	347
Večiereň.....	349
Závažná Poruba.....	350
Žalmy II.....	351
Nuž, čo...?.....	352
Čas plachých otázok	
*** (<i>Je po hostine, upratuješ stól.</i>).....	352
Uzrozumení.....	353
Taký si občas.....	354
Akože...?.....	355
Boh môjho detstva.....	355
Zvon zvaný Zuzana.....	356
Ako odchádzajú básnici.....	357
Čas plachých otázok.....	358
Pravda a bolesť.....	359
Rozprávka o človečej duši.....	359
Z čoho je báseň.....	361
Credo ergo sum.....	361
Čas volby.....	362
Môj čas.....	364
Rozum a viera.....	365
Modlitba nemého.....	365
Nie je to zložité.....	366
Kráse.....	367
Báseň a podvečerné svitanie.....	367
Radosti.....	368
Fialkové údolie.....	369
*** (<i>Nič menej ako...</i>).....	370
Dovetok.....	370

Z TVORBY PRE DETI

Pozdrav Pavlovi Dobšinskému.....	374
O tátošíkovi.....	374
*** (<i>Bola raz jedna krajina temná ako...</i>).....	378
Slnčový kôň.....	378

Pamätníček.....	381
Žltohlavy.....	382
Ty a ja.....	382
Pamätníček.....	383
Deti a kvety.....	383
Tulipán.....	384
Hľadačka kvetov.....	385
Škola.....	385
Zvony a zvončeky.....	386
Farebné konvalinky.....	387
Nevestička.....	387
Zajačiky v tráve.....	388
Kačičky vo vode.....	389
Babôčka admirál.....	389
Každodenné svitanie.....	390
Červený mak.....	391
Pod'akovanie za úrodu.....	391
Mladučký les.....	392
Hríby.....	392
Zázračné hríby.....	394
Vyšiváný ručníček.....	395
Rybky vo vode.....	395
Spánok spravodlivých.....	396
Kvety ostanú.....	397
Jesenná lúčka.....	397
Tichá rozlúčka.....	398
Nezábudka živá.....	399
Slniečnice.....	399
Veľkí a malí.....	400
Modlitba za dieťa.....	400
Zamyslený anjel.....	401
Tvoje aj moje Vianoce.....	402
Maliarka rybičiek.....	402
Veľkonočné vajičko.....	403
Zuzana.....	404
Autormi podpísané.....	405

ESEJE, EPIŠTOLY, SPOMIENKY...

Slovo básnika.....	408
Nástup generácie.....	410
Nepovedaný prejav na konferencii.....	412
Slovo k vrstovníkom.....	416
Sobotné večery.....	419
Fullove rozprávky.....	423
Čím nám bol básnik.....	425
Jan Skácel: Vitr jménem Jaromír.....	428
Legenda o ľudskom údele.....	429
Regenerácia symbolizmu v slovenskej poézii 20. storočia.....	433
Súkromná chvála eseje.....	440
Básnik Janko Král'.....	443
* * * (<i>Aj rukopisy majú svoje osudy.</i>).....	446
Symboly žijú v nás a za nás žijú ďalej.....	447
Výboru Matice slovenskej.....	452
Čas volby.....	453
Starý príbeh.....	456
Pár slov k modlitbičkám.....	458
Príhovor k účastníkom svetového kongresu básnikov v Bratislave.....	460
Rodákom do Poruby.....	461
Vstup na dosky, ktoré znamenajú svet.....	462

Z ROZHOVOROV

Na slovo.....	466
Hľadanie prameňov.....	472
Návraty.....	479
Báseň je bytosť.....	490
Sme stratená generácia?.....	494
Báseň nie je len slovo.....	498
Pri pohľade do zrkadla.....	500
Päť otázok básnikovi.....	503
Rozprávka je orechovou škrupinkou, v ktorej je uložený život.....	508
S pokorou chcem prijať svoj údel.....	514

Z KRITICKÝCH REFLEXIÍ RÚFUSOVEJ TVORBY

Stanislav Šmatlák: Chlapec a báseň.....	516
Miloš Tomčík: Chlapec maľuje dúhu.....	517
Vladimír Mináč: Prichádza básnik.....	518
Ivan Mojík: Objektívnosť, nie okiadzanie.....	519
Michal Gáfrík: Na okraj niektorých názorov na poéziu.....	520
Alexander Matuška: Nevšedný debut.....	521
Bohuš Kováč: Doslov.....	521
František Miko: Umenie lyriky.....	522
Milan Hamada: Básnik a súčasnosť.....	523
Vladimír Petřík: Generácia Mladej tvorby.....	523
Ján Štrasser: Kríž pre Quijota.....	524
Albín Bagin: Rúfusov svet.....	525
Valér Mikula: Percepcia obrazu v Rúfusovej poézii.....	526
Ján Števíček: Milan Rúfus, Básne, 1972.....	526
Július Noge: Sú cesty.....	527
Viliam Marčok: Nad obrazmi rodného kraja.....	527
Jozef Bžoch: Cena slova a cena mlčania.....	528
Ján Zambor: O Rúfusovej obraznosti.....	529
Fedor Matejov: Neskorý autoportrét.....	530
Alejandro Hermida: Hraničná poézia.....	530
Zuzana Stanislavová: Pamäť rozprávky.....	531
Imrich Vaško: Myslenie a poézia.....	532
Vincent Šabík: Rúfusove návraty do Ithaky.....	532
Ján Švantner: Naplnený osud.....	533
Peter Zajac: Skica o slovenskej literatúre deväťdesiatych rokov.....	533
Ľubomír Kováčik: Mýtus a archetyp v tvorbe Milana Rúfusa.....	534
Karol Nandrásky: Teopoezia.....	535
Komentáre a vysvetlivky.....	536
Kalendárium života a diela Milana Rúfusa.....	563
Doslov (<i>Eva Jenčíková</i>).....	575
Obrazová príloha.....	593